

OPPLAND

Innspill til Høringsutkast; Kulturstrategi for Oppland 2015 – 2020

Fra: Voksenopplæringsforbundet i Oppland

Frist. 20 november 2015

Innledning og forutsetninger

- 1) **Hovedmål** for Kulturstrategien 2015 - 2020 : " Utvikle fylkets attraksjonskraft – gjennom lyst og mulighet til å bo.. et samfunn som fungerer i tiden og som kan tilby mennesker det de søker for å leve et godt liv."
- 2) **Hovedspørsmål** knyttet til måloppnåelse i kulturstrategien for Oppland 2015 – 2020 er følgende:
 - a) Hvordan kan Oppland Fylkeskommune bidra til å styrke og videreutvikle kulturlivet i fylket?
 - b) Hvordan kan tverrfaglig samhandling bidra til større og tydeligere satsning på kulturområdet?
 - c) På hvilke kulturområder kan Oppland ta en ledende rolle nasjonalt og internasjonalt og anbefale satsninger heretter?
- 3) **Forutsetningen** for strategien er den overordnede anerkjennelse for at kulturen ansees som "en sentral samfunnsskapende kraft". (vedlegg til Kulturstrategien 2015-2020)

Innspill

Voksenopplæringsforbundet i Oppland (VOFO) sitt innspill til Kulturstrategien 2015 - 2020 er følgende:

Kulturstrategien oppstiller mål og visjoner for kulturpolitikken i et samfunnsmessig utviklingsperspektiv. Dette gjør strategidokumentet relevant, framtidrettet og interessant å lese. VOFO Oppland savner de frivillige organisasjonenes plass i Opplandskulturen, både i forhold til måloppnåelse og gjennomføring av strategien.

De frivillige organisasjoners virksomhet innen feltet kurs, opplæring, videreformidling og øving er ikke synlig i kulturstrategien for fylket. Dette til tross for at kurs- og opplæringsvirksomheten utgjør de fleste organisasjonenes hovedaktivitet og kjernevirksomhet.

Vofo mener at grunnfjellet i fylkets kulturliv er frivilligheten, organisasjonene og virksomheten de driver. Frivilligheten skaper kulturtilbud med stor attraksjonseffekt og bredde i både temavalg og for ulike alderstrinn.

Frivilligheten skaper arenaer for utvikling av kommende regionale profesjonelle aktører.

Frivilligheten skaper arenaer for etablerte profesjonelle utøvere av ulike kulturuttrykk som i samspill med kursdeltakere kan utøve sitt yrke og ha sin arbeidsplass innen kulturlivet i fylket.

Frivillighetens daglige aktivitet og eksistens er en forutsetning for utvikling og avvikling av større arrangementer i fylket.

Kurs- og opplæringsvirksomheten - resultater

Opplandsbeboerne får resultatet av opplæringsvirksomheten i form av kulturinnslag, oppvisninger, teater, revyer, foredrag og allmenndannelse, korps- og korkonserter, danseforestillinger, og ulike idrettsarrangement.

Kursdeltakerne får prosessen i form av opplæring, profesjonalisering, organisasjonserfaring og demokratiforståelse.

Nasjonale mål og føringer

Kulturstrategien henviser til nasjonale mål og føringer herunder St. Meld 19 (2001 – 2002) Regjeringen ønsker at fylkeskommunens rolle skal utvikles fra "myndighetsutøver" til en "partner i regional utvikling".

VOFO mener at en overgang fra å være myndighetsutøver til partner innebærer å slippe til og anerkjenne andre sin innsats, herunder frivillige organisasjoners opplæringsvirksomhet, for å nå felles mål i Oppland fylke.

Oppland fylke har en partnerskapsavtale med paraplyorganisasjonen VOFO Oppland – som sikrer kontaktleddet mellom studieforbundene og Oppland fylke. Derimot gir ikke Oppland fylkeskommune økonomisk støtte til kursvirksomheten til de frivillige organisasjonene. Dette gjøres i flere andre fylker gjennom fylkeskommunalt opplæringstilskudd som ytes pr. kurstime som er avholdt i fylket. Et slikt opplæringstilskudd er ikke bare en anerkjennelse av kursvirksomheten, men kan bidra til at opplæringsaktiviteten i fylket opprettholdes på dagens nivå. Dette vil også være god "butikk" for fylkeskommunen så lenge hver kurstime avholdt i Oppland fylke gir i snitt 120.- kroner i statlige voksenopplæringsmidler til kursdeltakere og organisasjons- og kulturliv i fylket.

Målretting og utvikling

Målet for kulturstrategien er å "utvikle fylkets attraksjonskraft". Det innebærer både å trekke folk til fylket og tilby mennesker som lever i fylket " det de søker for å leve et godt liv".

Deltagelse innen kurs og opplæring uten formelle krav skaper ved siden av kunnskapsoverføringen også tilhørighet, deltagelse, sosial tilfredsstillelse og mestringfølelse. Forskere som arbeider med forskning på samfunn og sosiale tema sier at deltagelse på f.eks et kurs skaper sterk lykkefølelse hos mennesker. I Oppland er kulturlivets utviklings- og opplæringsarena sterkt knyttet til

organisasjonslivet og frivillige organisasjoner. Når kultur skal være "en sterkt samfunnsskapende kraft" kommer en ikke forbi Studieforbundene og deres medlemsorganisasjoner i fylket.

Fakta om kurs og opplæringsvirksomheten i Oppland

- 1) Oppland har Norges største tetthet med kursdeltakere i forhold til folketallet. Bortimot 27000 deltakere(2014) var med på et kurs i regi av frivillige organisasjoner i Oppland. Dette er i snitt hver 7. innbygger i Oppland.
- 2) Kursdeltakerne fordeler seg etter følgende aldersgruppering: Gruppen 14 – 19 år utgjør 30 prosent, aldersgruppen 20 – 59 år utgjør 42prosent, og aldersgruppen 60+ utgjør 27 prosent.
- 3) 57 prosent av deltakerne er kvinner og 43 prosent er menn.
- 4) Det er kurs og opplærings aktivitet i samtlige kommuner i fylket. 8 av de femti beste kurskommunene finnes i Oppland.

Økonomi

- 1) De frivillige organisasjonene bidrar gjennom statlige voksenopplæringsmidler(tilrettelegging- og opplæringstilskudd) til kurs i Oppland fylke på over 8 millioner kroner.
- 2) Beregninger viser at det statlige tilskuddet bidrar til bortimot 20 % av kurskostnaden. 80 % dekkes av kursdeltakeren.
- 3) Rundt 70 årsverk i Oppland er knyttet til instruktør/kurslærer virksomhet opp mot denne aktiviteten.

Studieforbund og kurs

- 1) Det er 14 aktive studieforbund i Oppland – (oppstilt i rekkefølge etter antall deltakere) Folkeuniversitetet, Kristelig studieforbund, Funkis, Kultur og tradisjon, KOR, Natur og miljø, Musikkens, Næring og samfunn, AOF, Akademisk, Idretten, Senterpartiet, Solidaritet og Venstre.
- 2) Kursvirksomheten i Oppland fordeler seg i 65 kategorier.
- 3) De 10 største kategoriene er: Samspill med 3492 deltakere, Sang, vokalmusikk og kor med 2893 deltakere, Kristendom, lederutvikling og konfirmasjonsarbeid med 2651 deltakere, Helse og omsorg med 2076 deltakere, Organisasjons og ledelsesfag med 1968 deltakere, Tillitsvalgte i arbeidslivet med 1487 deltakere, Dans med 1170 deltakere, Organisasjonskunnskap med 979 deltakere, Musikk med 929 deltakere, Instrumentopplæring med 876 deltakere.
- 4) De 5 minste kategoriene er: Førstehjelp med 7 deltakere, Slektsgransking med 6 deltakere, Andre IKT fag med 5 deltakere, Keramikk 5 deltakere, Informasjon og medier med 4 deltakere og Fransk med 2 deltakere.

Våre forslag til måloppnåelse

Hvordan kan Oppland Fylkeskommune bidra til å styrke og videreutvikle kulturlivet i fylket?

Utvikle kulturlivets grunnfjell

Vofo mener at Fylkeskommunen må forsøke å holde på det en har av kulturaktører og videreutvikle "kulturlivets grunnfjell" som består av de frivillige organisasjonene aktivitet i fylket.

For å oppnå dette bør fylkeskommunen bidra med å opprettholde struktur og innhold innen kurs og opplæringstilbudet i fylket. Dette kan gjøres ved et fylkeskommunalt opplæringstilskudd til studieforbundene i fylket. Gjennom studieforbundene vil et fylkeskommunalt opplæringstilskudd være målretta, kostnadseffektivt, ha gode kontrollordninger og enkelt å administrere.

Som alle fylkeskommuner ønsker Oppland fylke å være attraktiv for profesjonelle utøvere, men profesjonelle aktører kommer og går. Profesjonelle enkeltaktørers liv og opphold i fylket avhenger av tilbud/etterspørsel, sosial tilhørighet og arbeidsbetingelser.

Kulturstrategien 2015 - 2020 innfører at fylkeskommunen skal ha som delmål "særlig ansvar for det profesjonelle kunstlivet", "sikre talentutvikling", "ha tydelige og kompetente kulturinstitusjoner", "styrke museene". Utvikling av frivillighetens kulturarena som kontaktpunkt, arbeidsplass og grunnfjellet i fylkets kulturliv er utelatt under punktet om strategiske mål.

VOFO mener at fylkeskommunen gjennom strategien framstår som en utvikler av et elitistisk kulturliv hvor frivillighetens kulturarena ikke anerkjennes. VOFO mener at det er samspillet mellom det profesjonelle og frivillighetens kulturarena som er en forutsetningen for en dynamisk utvikling av fylkets kulturliv.

Det skal anføres at de frivillige lag og organisasjoner har utøvere med nasjonal faglig høy kompetanse. Organisasjonslivet tilbyr gjennom sine kurs- og opplæringstilbud faglig spisskompetanse på sine områder, for sine medlemmer, og for Oppland fylke sine innbyggere.

Hvordan kan tverrfaglig samhandling bidra til større og tydeligere satsning på kulturområdet?

Kurs og opplæring i frivillig organisasjoner strekker seg over flere sektorer og kjerneområder hvor fylkeskommunen har definerte arbeidsoppgaver. Det er kultur, kulturarv, folkehelse, regional utvikling og opplæring.

VOFO erfarer betydningen av samhandling og vil støtte fylkeskommunen i behovet for å ta ut synergieffekter gjennom samarbeid. For å skape resultater krever dette forsterket tverrsektorielt samarbeid og informasjonsutveksling så vel internt i fylkeskommunen som eksternt i fylket.

Kulturnett Oppland

VOFO mener at et godt grep på vegen til samhandling er satsningen på Kulturnett Oppland. VOFO er i dialog med fylkeskommunen for å legge kulturellerelaterede kurs og opplæringsaktivitet

hos frivillige organisasjoner synlig på Kulturnett Oppland. VOFO mener dette vil kunne gi synlighet og annerkjennelse for kursvirksomheten- samtidig som dette er en møteplass og oppslagstavle for kulturinteresserte innbyggere i Oppland. VOFO har den oppfatning at kursdeltagere også er store kulturkonsumenter. Et slikt tverrsektorielt samarbeid vil gjøre Kulturnett Oppland til en virtuell kobling mellom kulturbaserte kunnskapsformidlere, konsumenter og kulturprodusenter.

På hvilke kulturområder kan Oppland ta en ledende rolle nasjonalt og internasjonalt og anbefale satsninger heretter?

Oppland fylke er i dag nasjonalt ledende innen kulturbasert kurs -og opplæring som drives av frivillige organisasjoner. Hver syvende opplending deltar på kurs.

Oppland fylke har en stor portefølje av arrangementer. Forutsetningen for å opprettholde denne porteføljen og virksomheten er at frivillige organisasjoner deltar. VOFO vil anføre at de frivillige organisasjonene ikke er der for arrangementene – men for å drive sin daglige virksomhet bestående av formidling og opplæring. En styrking og sikring av den daglige virksomheten er en forutsetning for at den arrangementsmessige "beredskapen" er på plass når det er behov for den.

VOFO gjentar oppfordringen til Oppland fylkeskommune om å utvikle et timetilskudd til opplæring- og organisasjonsmessig styrking av opplæringsaktivitet og regional organisasjonsutvikling hos de frivillige organisasjonene i fylket.

Oppland fylke står i en nasjonal særstilling når det gjelder nasjonal bygningsarv, naturarv og immateriell kulturarv. Dette gir seg utslag i kurs og opplæring innen musikk, dans, teater, handverk, husflid, formidling, arrangementskompetanse og næringsutvikling. VOFO mener at det er viktig at særstillingen fylket har på disse fagfeltene blir videreutviklet gjennom opplæring og kurs innen studieforbundenes medlemsorganisasjoner i fylket.

VOFO utfordrer og oppfordrer fylkeskommunen til å inkludere frivilligheten, organisasjonslivet og studieforbundene som en av grunnsteinene i sin kulturstrategi for 2015 – 2020.

Vågå / Lillehammer – 20. November 2015

Voksenopplæringsforbundet i Oppland v/Styreleder Irene Inman Tjørve (sign)

Voksenopplæringsforbundet i Oppland v/ Regionkonsulent Dag Lindvig (sign)

Høringsinnspillet er behandlet i styret i Voksenopplæringsforbundet – Oppland
Høringsutkastet sendes også pr. post.